

Bardejovský Pramen

Časopis Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Bardejov

Ročník 12

jún 2014

Číslo 2

Ajhla, ja som s vami po všetky dni, až do konca sveta.

Mt 28, 20b

Bratia a sestry,

pamäťate si ešte na čas, keď vám umrel váš životný idol? Ja si to pamätám dosť dobre, ľarcha toho smútku sa nedala zvážiť. Čo si počať, keď človeku umrel niekto, kto bol liahňou na jeho názory, ovplyvňoval slová i činy, módu i správanie, sympatie i odpor k veciam tohto sveta? Poviem vám presne, ako sa vtedy človek cíti. Povedané slušne, je to akoby vám boli amputované všetky údy tela a vy ste ostali len nemohúco ležať pod balvanom svojej budúcnosti, v ktorej si už budete musieť názory tvoriť sám, pretože váš miláčik sa už k ničomu nevyjadri, ani nezasiahne do ničoho, čo robíte, ani nič nové viac nevytvorí, čo by vás mohlo ovplyvniť. Ostáva len plagát na stene a jedna škatuľa všetkých materiálov, ktoré ovplyvňovali váš život. Po prvej vlnе bolesti, keď už túto smrť aspoň prijmete, urobíte hned záchranné opatrenia vášho života. Mne napadli dve, ktoré urobí asi väčšina ľudí:

1. Dať si v tlačiarni vyrobiť nové tričko s potlačou môjho idola a hrdo mať na zadnej strane napísané – NEZABÚDAME!

2. Oživiť mŕtveho takým gilgamešovským spôsobom, že si všetky jeho hrdinské činy uzamknete do srdca na 7 zámkov a poviete si: „Tvoje meno je nesmrteľné, v mojom srdci žiješ ďalej.“

Tieto dve opatrenia vám pomôžu ešte hodnú chvíľu sa tváriť, že mŕtvy žije a ovplyvňuje veci nadľa. Zároveň si však nechcete ani len predstaviť, že odteraz musíte myslieť sám za seba a už nemôžete niekoho kopírovať. Takáto nostalgia dokáže zabýjať. Zažívajú ju spoločenstvá ľudí po celom svete, keď umrie ich zakladateľ alebo významný človek.

To však, čo sme mohli počúvať od Zeleného štvrtka až po Veľkonočný pondelok v žiadnom prípade nie je hromadným spomienkovým rituálom pre najúžasnejšieho človeka spomedzi nás. Nikto z nás to nerobí ako náplast' na neznesiteľnú nostalgiu, ktorá kričí: „Na tvoj idol svet už zabudol! Musíš ho nejako popularizovať!“ Ani len nenapadne kresťanom na ich bohoslužbách pomyslieť si o

Kristovi: „Tvoje meno je nesmrteľné, v našich srdciach žiješ ďalej. Nikdy sme sa pri čítaní textoch o živote nášho Pána Ježiša nehrali na spomínajúci dav ľudí. Ten hlavný rozdiel medzi svetskými idolmi a Ježišom Kristom spočíva totiž v tom, že Pán Ježiš žije. Len dva dni ho mohli nasledovníci oplakávať, ale už na tretí deň bol znova medzi nimi a dal sľuby, ktoré na mikroskopické kúsky rozdrvili všetku klamlivú nostalgiu v srdciach ranných kresťanov. Túto nečakanú skúsenosť medzi ľuďmi zdôrazňujú Ježišove slová *ajhla, ja som s vami*. V pôvodnom gréckom jazyku vyjadruje *ajhla* niečo ako slovenské „pozri sa!“, ale zahŕňajú obrovský moment prekvapenia. Človek si má všimnúť niečo, čo bolo ozaj nečakané – všetko pokračuje ďalej i po smrti Pána Ježiša. On je s nami! Všetci pochopili, že tie najlepšie, najoslovujúcejšie, najblahodarnejšie a najúžasnejšie veci v živote, ktoré zažili po boku Pána Ježiša, pokračujú, lebo On vstal z mŕtvych. Mŕtvy sa vrátil do života aj so svojimi slávnymi činmi. A budú sa ešte množiť, lebo má príšť Svätý Duch, ktorý bude naplno pokračovať v tom, čo Pán Ježiš s nami učinil. Príde ten najsilnejší zdroj inšpirácie, aký kedy svet poznal, pred ktorým môžu ľudské idoly len pozaliezať do skrýš. Kristus žije a so svojou mocou bude naďalej prítomný pri každom jednom vyznávačovi, bude počúvať jeho modlitby, bude zasahovať svojimi skutkami do jeho života a nikdy nedopustí, aby kresťania ostali sami – bez rady, bez pomoci, bez odpustenia, bez inšpirácie.

Kristus žije. Táto krátka, obyčajná a už hodne opočúvaná vety má v sebe viac potešenia ako ktorákoľvek správa z médií o tom, že nám svitá na lepšie časy. Nikdy totiž nebudemusieť zažiť ten šok, že navždy odišiel niekto, na kom bol náš život do najmenších detailov závislý. Nenastane také ráno, keď nebudem vedieť, čo si počať, keď už odišiel miláčik nášho života. Zahodí idoly, ktoré sklamávajú, začni s Kristom a tie najlepšie a najúžasnejšie veci z tvojho života nikdy neodídu, lebo On neodchádza. *Ajhla, ja som s vami po všetky dni, až do konca sveta* (Mt 28, 20b). Na to sa môžeme plne spoľahnúť.

Marek Ivan, Bystre

Pozdrav z nového pôsobiska

Bratia a sestry z cirkevného zboru Bardejov!

Túžim vám ešte napísť pári slov o tom, aké to bolo začať na novom pôsobisku odznova. V skutočnosti nie odznova, lebo tým by som nevšímavo poprel to všetko, čo mi tu už Pán Ježiš pripravil cez ochotných ľudí. V skutočnosti som prebral celkom dobre rozbehnutý vlak, kde ľudia vedia, aký zmysel má pre nich veriť v Pána Ježiša, stretnať sa spolu a prispiet svojim časom a peniazmi na šírenie jeho odkazu.

Potvrdzuje sa, že najväčším nepriateľom dobrých výsledkov je ľudský strach niečo robiť. Takému strachu som sa nevyhol ani ja. Prišiel som do zboru, kde som mal vykonávať i administratívne činnosti, ktoré sú tak široké, že sa počas kaplánskej služby nedajú všetky naučiť. Po odovzdaní úradu sa mi pári hodín t'ažko dýchalo. Čo si len počнем s tým a oným? Prešlo pári dní a ja som pochopil, že nie je nič tak t'ažké, že by to priemerne inteligentný človek s radami druhých nezvládol. Človek nemusí vedieť všetko, ale aj tú časť, ktorú už vie, si Pán Boh vie dobre použiť na to, aby človek začal správne a obohatil ľudí v zbere. Keď vás ľudia pochopili, prijali a zahrnuli láskou, už pári papierov zvládnete zohnať a správne vypísať. Ďakujem nášmu dobrému Pánovi za to, že ma v Bardejove naučil tých dôležitých 60%, ktoré sú jadrom všetkého prístupu k práci a ľuďom. Ostatných 40% pôjde, ak budete na mňa pamätať na modlitbách. Máme sa tu dobre a tešíme sa na budúce dni.

S pozdravom, Marek Ivan s rodinkou.

Nie si zabudnuty

**Kalich je vypitý,
ruký sú prebité
z nich sa krv valila
sta živej vody riava.
Nou naše viny sú
už navždy zakryté.
Na kríži sa nám Syn
v bolesti odovzdáva.**

**V bolesti ukrutnej
pri lotroch v potupe,
tam mu bok prebili
no nezlámali hnáty.
Duše nám od hriechu
tou krvou okúpe.
Tou krvou nevinnou,
čo na kríži nou platil.**

**Za našu neprávost
i za vinu našu
poslal Ho Hospodin
vediac ten ortiel krutý.
Prišiel pre záchrannu,
prišiel tu pre spásu –
Ježiš – ten Priateľ náš,
dnes nie je zabudnuty.**

Marián Šima ml.

400. výročie Spišsko-podhradskej synody

Pri príležitosti rozpomienky na 400. výročie Spišsko-podhradskej synody sa na 3. nedeľu po Zjavení, dňa 26. 1. 2014 konali slávnostné služby Božie v Spiškom Podhradí. V súvislosti s touto spomienkou je cieľom tohto príspevku bližšie priblížiť pozadie synody, ktorá v roku 1614 bola zavŕšením úsilia o organizačné ustálenie územnej správy evanjelickej cirkvi.

Vo vývoji organizačného zriadenia cirkvi nachádzame už od polovice 16. storočia neodmysliteľný prvok, ktorým bolo ustanovenie superintendentencií. „Legislatívny základ ich vzniku bol daný uznaním náboženskej slobody, tak ako bola formulovaná viedenským mierom v roku 1606 a následne potvrdená uhorským snemom, ale predovšetkým jej znovupotvrdením v predkorunovačnom dekréte Mateja II. v októbri 1608.“ Oproti viedenskému mieru bol zákon z roku 1608 v oveľa väčšej miere zameraný v prospech protestantov, ktorým tak bolo dovolené vytvoriť si svoju cirkevnú organizáciu a vymenovať superintendentov. Bola to, ale až Žilinská synoda, ktorá v roku 1610 vytvorila vhodné podmienky pre budovanie trojstupňovej organizácie evanjelickej cirkvi, superintendentom oficiálne priznala právo ordinácie a položila základy identity evanjelikov na území vtedajšieho Slovenska.

Na základe predchádzajúcich udalostí bola o štyri roky neskôr, pod ochranou župana Krištofa Turzu, príbužného palatína Juraja Turzu, na 22. januára roku 1614, zvolaná synoda do Spišského Podhradia, aby došlo k usporiadaniu cirkevnej organizácie aj na východnom Slovensku. Na dotvorení cirkevnej správy na Spiši a v Šarišskej stolici sa výraznou mierou podieľal farár Štefan Xylander zo Spišského Podhradia, ktorý horlivu poukazoval na potrebu reorganizácie zriadenia cirkvi. K trém superintendenticiám, ktoré zriadila ešte Žilinská synoda, tak v roku 1614, pribudli dve ďalšie. Došlo tak k dobudovaniu územnej cirkevnej správy na úrovni tretieho stupňa. Za superintendenta spišsko-šarišskej superintendentie bol jednohlásnym spôsobom zvolený práve farár Štefan Xylander. Superintendentcia piatich slobodných kráľovských miest, ku ktorým bol pripojený aj Veľký Šariš si za svojho superintendenta vyvolila levočského farára Petra Zablera.

Ako uviedla docentka E. Tkáčiková: „Táto nová organizácia cirkevného života sa dotkla výraznou mierou viacerých rovín života vo vtedajšom hornom Uhorsku. Predovšetkým hranice tohto usporiadania boli zároveň i hranicami etnickými, a tak možno konštatovať, že po prvýkrát sa Slovensko aspoň na cirkevnej báze vyčlenilo ako svojbytný organizačne vybudovaný útvar v rámci Uhorska“.

Spišsko-podhradská synoda prijala dohromady 16 kánonov. Tieto kánonov sa po obsahovej stránke do veľkej miery zhodujú s kánonmi Žilinskej synody, konanej v roku 1610. V krátkosti uvádzam aspoň niektoré z nich, spoločne pre obidve synody: superintendenti, dozorcovia a seniori majú dohliadať na dodržiavanie mravov a správnosť učenia, zároveň, ale majú dbať aj na to, aby svojim životom dávali dobrý príklad správania sa pre ostatných duchovných; superintendenti majú povinnosť každoročne vizitovať jednotlivé zbory, v prípade choroby tak majú urobiť prostredníctvom seniorov; pri vykonávaní vizitácií si majú

predovšetkým všímať, či sa duchovní dostatočne starajú o výučbu a vzťahy vo svojom zbere, ako aj o správu a obhospodarovanie im zvereného cirkevného majetku; superintendenti majú na starosti správu pozemkov, lúk a mlynov a ich úlohou je dohliadať na výnosy zo škôl a chrámov; duchovných a učiteľov majú zákonným spôsobom chrániť pred každou nespravodlivosťou; v spojených cirkevných zboroch má dôjsť k zjednoteniu náboženských obradov a zvykov; v 6. kánone Žilinskej synody, sa k tomuto bodu poznamenáva: „Tento stav sa však môže dosiahnuť iba vydaním spoločnej Agendy o svätení sviatkov, ktoré sa majú v zboroch zachovávať – hovoria o tom už dávnejšie ustanovenia seniorátov.“; pripustenie k ordinácii budú len tí, ktorí predtým svojím podpisom vyjadria svoj súhlas s Knihou svornosti; do cirkevnej služby ich potom podľa obradu wittenberskej cirkvi ordinuje superintendent za pomoci inšpektora, seniora a farárov z okolia; povinnosťou kňaza pred svojím príchodom na faru, je návšteva superintendenta, inšpektora, prípadne seniora príslušnej stolice; v ďalších kánonoch sa prevažne pojednáva o sporných záležitosťach, súdnych sporoch a dodržiavaní zákonov. Pre bližšie oboznámenie sa s jednotlivými kánonmi odporúčam do pozornosti knižné faksimile pod názvom: Akty a závery – zákony a ustanovenia Žilinskej synody, ktoré vyšli pri príležitosti 400. výročia Žilinskej synody a dôkladne mapujú jednotlivé synodálne ustanovenia.

Rozdiely, ktoré vyvstali pri prijímaní jednotlivých kánonov boli, podľa doktorky B. Malovcovej, zapríčinené predovšetkým vzrastajúcou potrebou prispôsobiť sa miestnym pomerom. Jeden z rozdielov možno vidieť aj v tom, že 8. kánon prijatý Žilinskou synodou v znení: „superintendenti sa majú pri posudzovaní sporných prípadov, ktoré sú v ich kompetencii, v prípade potreby obrátiť aj na verejných znalcov práva, nemajú to však byť osoby do prípadu zainteresované alebo príbuzensky späť“, nachádzame vsunutý v 11. kánone Spišsko-podhradskej synody. Doktorka Malovcová podstatný rozdiel medzi oboma synodami vidí aj vo fakte, že „spišskopodhradská synoda na rozdiel od žilinskej, ktorá sa hlásila k Augustane a Formule svornosti, prijala ešte celú zbierku Symbolických kníh“.

Zápisnicu zo zasadania Spišsko-podhradskej synody nakoniec podpísali všetci zúčastnení a nechali ju zhotoviť v dvoch exemplároch. Jednotlivé kánony potom potvrdil aj samotný palatín, čím tieto ustanovenia nadobudli právnu platnosť a stali sa tak záväznými. Pre Gemerskú stolicu bola palatínom osobitne vydaná výsadná listina, ktorej obsah protestantom v stolici zaručoval samostatnú správu svojich záležitostí.

Ako svojho času poukázal profesor praktickej teológie a cirkevného práva Ján Jamnický: na kánon Žilinskej a Spišsko-podhradskej synody je možné nazerať už len z hľadiska ich historickej hodnoty,... avšak dodáva, ... že ani dnešné cirkevné zákonodarstvo si nemôže nevšímať zásady, ktoré boli týmito synodami prijaté a v živote cirkvi uplatňované.

Zuzana Poláková, EBF UK

Okrúhle výročie v Lukavici

Na stránkach zborového časopisu sa venujeme všetkým dôležitým momentom života v našom cirkevnom zbere. V nasledujúcich riadkoch sa chceme vrátiť k udalosti, ktorá bola v roku 2013 ľažiskovou tému v dcérocirkvi Lukavica. Vzhľadom na redakčné možnosti a rozsah sa tieto články nepodarilo uviesť v predchádzajúcich číslach časopisu Bardejovský Prameň, no svojim významom ide o udalosť, ktorá musí mať dostatočnú pozornosť a oplatí sa k nej vrátiť aj po istom čase. Prijmte preto niekoľko pohľadov na dianie v Lukavici v októbri 2013 ako milé i oslovujúce obzretie sa za významným okamihom nášho zborového života.

Pamiatka posvätenia chrámu v Lukavici

Pamiatku posvätenia chrámu si pripomíname každý rok. No v roku 2013 bola táto pamiatka pre nás Lukavičanov výnimočná. V nedeľu 13.10.2013 sme si pripomenuli 30. výročie posvätenia chrámu a 20. výročie postavenia veže kostola. Tejto vzácnnej príležitosti slávnostných služieb božích sa zúčastnil a kázňou slova božieho poslúžil brat biskup východného dištriktu Mgr. V. Sabol. Medzi pozvanými hostami boli aj brat farár gréckokatolíckej cirkvi, brat zborový dozorca Foľta, brat Antony, pani starostka A. Voľanská-Martičeková, brat kaplán rodák z Lukavice Mgr. Marek Hrivnák, bratia farári a kapláni v službe nášho cirkevného zboru.

Služby božie otvoril počas vchádzania kňazov a hostí spevokol piesňou Milujem chvíle, keď Ľud Boží v Pánovom dome sa k oslave stretne. Verím, že tieto slová hovoria za mnohých, ktorí sa stretávame práve v tomto milom malom kostolíku.

V kázni slova božieho brat biskup nás povzbudil slovami z proroka Agea, aby sme sa vzmužili, pretože Pán Boh si nás chce použiť k budovaniu Božieho diela, že budúca sláva má byť väčšia ako terajšia. Je to výzva, aby sme tak pracovali na našom chráme, tak na budove, ako aj na chráme srdca, aby budúca sláva božieho diela bola väčšia ako terajšia.

Po kázni slova božieho zaznela druhá pieseň spevokolu. V nej zneli slová vyznania, že z vlastnej sily nič nezmôžeme, ale ak staviame s Pánom Bohom a na Ňom, dielo sa vydarí.

Verím, že z Božej milosti a s Jeho pomocou bol aj tento kostolík postavený a do dnešných dní nám všetkým slúži. V rámci služieb božích brat A. Martiček prečítal historiu kostolíka. V myслиach sme sa mohli vrátiť v čase do neľahkého obdobia plného vybavovania a stavania s nádejou v Pána Boha, že dielo sa vydarí. A aj sa vydarilo. Z pozvaných hostí sa nám krátko prihovoril brat farár gréckokatolíckej cirkvi, ktorý nás tiež povzbudil, aby sme mysleli aj na chrámy našich sŕdc a starali sa aj o ne, nielen o naše budovy. Krásne slová povedal brat kaplán Marek Hrivnák Aké dobré a milé je, keď bratia spolu bývajú. Je naozaj milé a dobré, ak v láske sa spolu stretnieme v kostole v každom čase.

Slávnosť však v kostole neskončila. Všetci zídení veriaci pokračovali vonku v parku pred kostolom, kde kedysi stala stará škola, v ktorej bývali bohoslužby. Práve na tomto mieste bol zasadéný strom reformácie. Pamätná lipa č. 063 je pre nás symbolom viery. Vracia nás k duchovným koreňom, odkiaľ koreníme a kam smerujeme, ako to vystihol br. farár J. Velebír.

Krásnu symboliku sadenia stromu práve na tomto mieste pri potoku vyjadril brat biskup so Žalmom 1,3. Aj pre nás platí, že máme byť ako strom zasadený pri vodných tokoch a dávať ovocie, ktoré je vidieť a svedčí o našej viere. V túto výnimočnú chvíľu každý mohol prihodiť kúsok hliny, aby zakryl korene a mohol vyznať, že aj ja môžem budovať svoju vieri na slobode evanjelia vďaka našim predkom, božím služobníkom.

Na záver sme ešte vyšli k renovovanej drevenej zvonici, kde zaznela pieseň spevokolu Ty mojou silou si, história zvonice a báseň Požehnanie zvona. Počas tejto básne som si uvedomila, že naozaj nás hlas zvona zvoláva do nášho milého malého kostolíka k modlitbám a chválam. A zvolal nás mnohých aj v tento výnimočný deň, aby sme sa stisili, v pokore vyznali, že z Božej lásky a milosti sme si dnes v tomto kostole pripomenuli krásne výročie. Ten, ktorý bol, je a ktorý príde bol takisto silou pre Ľudí pri stavbe kostolíka, ale je aj silou pre nás dnes pri jeho zveľaďovaní.

Lucia Kotulová, Lukavica

História stavby evanjelického kostola v Lukavici

(Príhovor kurátorov dcérocirkvi na slávosti)

Dňa 28. júla 1981 bol posvätený základný kameň evanjelického Božieho chrámu v Lukavici. Posviacku vykonal už nebohý bardejovský brat farár a konsenior Šarišsko-zemplínskeho seniorátu Ján Mišák za hojnej účasti členov fílie Lukavica, ktorá v tom čase počítala 400 duší. Prítomný bol aj staviteľ z Bardejova, už tiež nebohý brat Vilim Antony, ktorý zhотовil aj plány nášho chrámu. Všetky rodiny sa zaviazali, že budú toto dielo napomáhať obetami i manuálnou prácou. Hned na začiatku každá rodina zložila ako milodar sumu 1 000 Kčs.

Z odpisu pamätnej listiny, ktorá bola pri posviacke základného kameňa tohto Božieho stánku uložená do základov, sa dozvedáme, že v dobe rozkvetu reformácie bol v Lukavici postavený drevený kostol. Ten pri požiari zhorel a tak postavili naši predkovia murovaný kostol, ktorý bol v r. 1711 v čase protireformácie evanjelikom odobratý. Za účinkovania knaza Juraja Ľudomila Kellu bola v Lukavici postavená nová škola s bytom pre učiteľa na druhej strane potoka Lukavica. Tú využívali nielen na vzdelávanie dietok, ale 99 rokov slúžila Lukavičanom aj ako modlitebňa. Základný kameň tejto školy bol posvätený 10.9.1884, z rozhodnutia štátnych úradov bola asanovaná, pretože prekážala cestnej premávke. Na tomto mieste dnes, 13.10.2013, ideme s Božou pomocou zasadíť lipu pri príležitosti 30. výročia posvätenia chrámu a blížiaceho sa 500. výročia reformácie (31.10.2017).

U proroka Izaiáša, 28,29 sa hovorí: „Aj to pochádza od Hospodina mocnosti, divný je Jeho plán, veľká je Jeho múdrost.“ V dnešnej slávosti 30. výročia pamiatky posvätenia chrámu môžeme svedčiť, že to od Hospodina vyšlo, ktorý má podivuhodné plány a znamenite ich uskutočňuje. On aj po búrkach a skúškach zosiela potešenie. Zosiela i utrpenie, aj ním nás vychováva, aby sme vedeli od seba odhodiť všetko, čo sa Bohu nepáči. Ked' sa takto naučíme pozorovať svoj život a všetko prijímať ako Božie vedenie, potom poznáme, aké podivuhodné plány má Boh s nami a ako znamenite ich vie uskutočňovať. Tak sa naučíme vďačnosti, ktorá otvára oči pre ďalšie Božie dary a i Jeho milosrdensvo. Ked' zabúdame ďakovať, vtedy sa uzavierame pred ďalšími Božími darmi. Pána Boha nedokáže dobre a úprimne prosiť ten, kto sa nenaučil ďakovať a zabudol na preukázané milosrdensvo.

Pred tridsiatimi rokmi dňa 22.10.1983 stáli na tomto novoposvätenom mieste mnohí, ktorých si už Pán povolal k sebe, ako aj mnohí z nás, ktorí sme účastníkmi dnešnej slávosti. Úprimne vtedy ďakovali štátnej správe – odboru kultúry v Bardejove, ktorý k stavbe udelil štátny súhlas, ako aj odboru územného plánovania a stavebného poriadku, ktorý vydal stavebné rozhodnutie. Ďakovalo sa aj predstaviteľom obce, bratovi staviteľovi, kurátorom, ktorími v čase posvätenia základného kameňa chrámu boli Andrej Rizner a Ján Martiček. Naša radosť je o to väčšia, že na stavbe chrámu sa podieľala takmer celá dedina. Od vybavovania potrebných dokladov, cez práce murárske, tesárske, betonárske, elektrikárske, stolárske, klampiarske, zváračské, maliarske až po stravovanie cudzích majstrov sa vystriedalo množstvo ľudí takmer zo všetkých lukavických domácností.

Ked'že pred tridsiatimi rokmi boli bratom farárom vymenovaní, dnes ich už nespomíname. Od najmenších po najväčších, takmer všetci sa snažili niečím prispieť k dobrému dielu. Nech im Otec nebeský vynahradí svojím požehnaním. Ďakovalo sa aj darcom materiálnych darov potrebných na vnútorné vybavenie chrámu, z ktorých mnohé slúžia dodnes, napr. oltárny obraz, oltárne rúcha, koberce, atď.

Ked'že stavba chrámu bola realizovaná v období nepriaznivom pre náboženské otázky, oficiálne bol projektovaný a vybudovaný ako „dom nádeje“. Ked' sa po Nežnej revolúcii v roku 1989 politické pomery zmenili, naši veriaci sa v roku 1993 pustili do prístavby kostolnej veže, ktorá bola v tom istom roku s Božou pomocou aj dokončená. Kurátori v tom čase boli Adam Hrivňák a Milan Adamuv. Nad našim kostolom stála stará zvonica, ktorá bola v dezolátnom stave. Z nej sa preniesli zvony do kostolnej veže. Naši bratia ich nainštalovali mechanicko-elektrickým pohonom a dňa 3.10.1993 – pri 10.výročí pamiatky posvätenia chrámu bola posvätená aj chrámová veža. Nakoľko zvonica bola tiažovým bodom a je i národnou kultúrnou pamiatkou, nemohla byť odstránená. Po takmer dvadsiatich rokoch od posvätenia chrámovej veže sa vďaka úsiliu p. kurátora Andreja Voľanského a p. starostky Aleny Voľanskej - Martičekovej podarilo vybaviť s pamiatkármami obnovu zvonice. Slávnosť 30. výročia posvätenia chrámu a 20. výročia posvätenia chrámovej veže je vhodnou príležitosťou, aby sme sa podčakovali aj za toto dielo. Veríme, že časom budú do nej inštalované aj zvony a potom sa stretneme na jej posviacke a zvonica bude slúžiť svojmu pôvodnému účelu.

Z prác, ktoré boli v kostole a jeho okolí urobené v rokoch 1993- 2010, spomenieme tieto: plynofikácia kostola (zmena elektrického kúrenia na plynové); vysadenie živého plotu a jeho pravidelná údržba; odkanalizovanie dažďovej vody; vydláždený chodník do kostola; vysadenie stromoradia okolo chodníka a jeho obnova; úprava schodišťa do chrámu; zateplenie chrámovej povaly; maľovanie strechy; drevený obklad v predsienke kostola; ohrádka oltára; ozvučenie kostola; zakúpenie elektrického organa. V tomto období pôsobili okrem už spomínaných bratov vo funkcií kurátorov ešte títo bratia a sestry: Ján Vanta, Ján Hrivňák – už nebohý, Mária Voľanská, Mária Adamuvová a Ján Sabol.

Od roku 2011 sa fília Lukavica mení na dcérocirkev Lukavica. Kurátori sa stávajú brat Andrej Voľanský a sestra Anna Martičková. Aj počet presbyterov sa zvyšuje z 5 na 10 členov, čo sa odzrkadlilo ako na práci fyzickej, tak aj na poli duchovnom. Presbyteri sú: Milada Banásová, Mária Voľanská, Dušan Voľanský, Rastislav Hankovský, Andrej Kotuľa, Anna Voľanská, Miloš Vanta, Milan Hrivňák, Andrea Vantová a Lucia Kotulová.

Ako bolo v úvode spomínané, Hospodin na nás zosiela aj utrpenie, čím nás vychováva, aby sme sa vedeli spoľahnúť na Noho. Stalo sa tak v lete v roku 2011, keď veternovu smršťou bola za 5 minút zhodená strecha

susedného domu. Táto udrela do bočnej steny nášho kostolíka a pristála dokrčená na chodníku do chrámu. Tu sa opäť treba podčakovať všetkým – mladým aj starším členom dcérocirkvi, ktorí sa hned po smršti dali do práce spolu s bratom farárom Velebírom a odstraňovali spôsobené škody. Od toho obdobia doteraz sa urobili tieto práce: oprava poškodenej strechy a steny, výmena okien, maľovanie kostola, zhotovenie skrinky pod schodmi na oltárne rúcha, úprava kvetinového kútika, úprava okolia kostola, predĺženie oporného múru s odkladacím priestorom na kvety, vonkajšie osvetlenie celého

kostola, drevený obklad prednej časti kostola. Mnohé z týchto prác boli vykonané bezplatne, za niektoré sa platilo.

Nás tridsaťročný kostol je miestom, kde sa konajú bohoslužby, biblické hodiny, krsty, Večera Pánova, sobáše, ale aj modlenie pri zosnulých a pohreby. Ďakujeme milému Pánu Bohu za všetko požehnanie, ktorým nás neustále v tomto Božom stánku skrže svoje Slovo a sviatosti cez všetky duchovné osoby, ktoré v nám pôsobili a budú pôsobiť, obohacuje.

Drevená zvonica v Lukavici historický a súčasný pohľad ...

Drevená zvonica v Lukavici okres Bardejov patrí k zaujímavým pamiatkam dreveného staviteľstva 18. storočia. Rozšírenie samostatne stojacich dedinských zvoničiek bolo odozvou na príkaz Márie Terézie z roku 1751, vyhlasovať požiarne i iný poplach úderom na zvon. Rovnaké príkazy zahŕňal v sebe aj Jozefínsky „oheň hasiaci poriadok“ z roku 1785, ktorý prenesol kontrolu Tereziánskeho ohňového zákona z laxnej šlachtickej správy na prísnejšie krajinské úrady. Takže počiatky lukavickej zvonice môžeme klásiť do tohto obdobia. V priebehu času však prešla väčšími i menšími opravami a niekoľkokrát bola prekrytá, spevňované boli základy, keďže sa svah časom mierne posúval hlavne vďaka polnej ceste, ktorá viedla priamo pod zvonicomu a prívalovým vodám po silných dažďoch. Nie vždy sa na jej opravu použilo nové drevo, ale využili aj zachovalé drevo z iných stavieb ako o tom svedčili rôzne zárezy a prázdne čapy.

Stavebná konštrukcia zvoníc bola podmienená veľkosťou zvonu a spôsobom zvonenia. Na Slovensku prevláda zvonenie rozhojdávaním zvonu. Existuje aj iný spôsob zvonenia - rozhojdávanie srdca zvonu. Veľkosť zvonu závisela nielen od majetnosti obce, ale i od potreby zvukového dosahu a tomu zase musela byť prispôsobená aj výška zvonice.

Okrem zvoníc ako súčasti kostolov sa na Slovensku nachádza aj množstvo samostatne stojacich zvoníc. Tie sú niekedy staršie ako samotný kostol čo má súvis s praktickými potrebami, ktoré v mestských i dedinských spoločenstvách plnili zvony. Ale aj opačne sa zvонice ku kostolom dostávali neskôr. Okrem zvolávania k modlitbe, oznamov skonania človeka i lúčenia sa počas pohrebu už od prvých období svojho používania plnili aj funkcie pozorovateľne a oznamovania nebezpečenstva, požiaru či bojového poplachu v prípade napadnutia ba i na rozháňanie búrkových mračien. Preto zvонice stoja aj tam kde nie je kostol. Tam sa zachovali ako samostatné architektonické objekty. V čase svojho vzniku boli dominantami okolia. Postavené zväčša na návrší nad obcou, v strede dediny alebo na cintoríne. Horské, ale i podhorské oblasti Slovenska používali ako základný stavebný materiál drevo. Bolo najprístupnejšie a stavebníci s ním mali najlepšie skúsenosti a praktickú zručnosť v jeho opracovávaní. Drevená stavebná kultúra samozrejme prejavila sa i vo výstavbe zvoníc. Okrem zvoníc, ktoré sú súčasťou stavby kostola sa na Slovensku zachovalo 185 drevených samostatne stojacich zvoníc. Od jednoduchých zvoničiek, kde zvon bol zavesený v rázsoche, cez kolové stavby z dvoch či štyroch kolov zapustených do zeme, od prostých k zložitejším

stavbám so samostatnou vonkajšou i samostatnou vnútornou konštrukciou, ktorá nesie zvonovú stolicu. Okrem murovaných zvoníc, ktoré sú zväčša vonkajším plášťom pre vnútornú drevenú konštrukciu nesúcu zvonovú stolicu a drevených zvoníc stĺpkovitej konštrukcie nachádzajú sa na Slovensku aj zvонice s murovaným i zrubovým prízemím, ktorých drvené steny sú zvonka kryté debnením i šindľom.

Drevená zvonica v Lukavici, podobne ako ostatné zvonice na Slovensku nie sú len dokladom samotného staviteľstva, ale aj dokladom ľudskej tvorivej činnosti, výsledkom komplexnej interakcie človeka a sveta v ich konkrétnych určeniach, ako výsledok optimálneho prispôsobenia potrebám konkrétneho spoločenstva, k obecnejším princípm a požiadavkám náboženského i spoločenského života. Konštrukciu zvонice bolo potrebné technicky zvládnúť tak, aby sa eliminovalo dynamické namáhanie, ktoré vytvára pohyb zvonu. To, že tieto potreby plnia zvonice v konkrétnom prírodnom prostredí, na konkrénej technickej a technologickej úrovni dodnes, dáva ich do osobitej polohy stavieb, ktoré fungovali v ľudovom prostredí, boli stavané s použitím obľúbených materiálov a technológií zahrňovali v sebe však širšie odborné a technické poznatky z oblasti statiky a fyziky.

Vzhľadom na havarijný stav a z dôvodu udržania jej kultúrnej, historickej a spoločenskej hodnoty prešla zvonica v obci Lukavica v rokoch 2012 – 2013 kompletnej obnovou.

Pôvodná plechová strešná krytina bola v plnom rozsahu demontovaná a nahradená novou krytinou z ručne štiepaného impregnovaného dreveného šindľa korešpondujúceho s jej obnovou. Najviac schátralej prvky drevenej konštrukcie boli čiastočne nahradené identickými kópiami. Pôvodné zničené drevené oplášťenie bolo odstránené a komplexne nahradené novým tvarovo identickým so zachovaním pôvodných detailov. Rekonštrukciou prešla aj kamenná podmurovka, hlavné vchodové dvere zvонice a prislúchajúce oplotenie. Celý objekt bol ošetrený fungicídnym a povrchovým tónovacím náterom v zmysle rozhodnutia Krajského pamiatkového úradu v Prešove.

Všetky práce boli prevedené vďaka finančnej podpore Ministerstva kultúry Slovenskej republiky v rámci programu „Obnovme si svoj dom“ a vlastných finančných zdrojov obce Lukavica.

PhDr. Martin Messa, Mgr. Agáta Šoltýsová(krátené)

Ako na to ?

Čo potrebujeme vybaviť, keď sa chceme zosobásiť?

Ako prvé si nájdite vhodného partnera. Napriek všetkým snahám ľudí zo sveta, v zmysle Božieho slova je pre ženu dobrým partnerom muž a pre muža žena. Keď po čase spoznávania a zblížovania sa príde k rozhodnutiu, že svoju lásku chcete posunúť na inú úroveň, do manželstva, čaká vás niekoľko dôležitých krokov.

1. Hoci sa to niekomu zdá staromódne, stále je veľmi dobrým mrvom, ak muž požiada svoju vyvolenú o ruku. Sú ľudia, ktorí tieto spôsoby vyhlasujú za staromódne. Tu však nejde o módu, ale o spôsob, akým máme vykonať dôležité kroky svojho života. Ide o zrozumiteľné a jasné gestá, rituály a zvyky vďaka ktorým je každému jasné, o čo medzi tými dvoma ľuďmi ide. Bez požiadania o ruku a jasnej odpovede si tí dvaja nemusia byť na 100 % istí, či už nastal čas prípravy k sobášu alebo nie, či je to vážne, alebo stále sú v procese dozrievania ich vzťahu.

2. Ak je rozhodnutie snúbencov už jasné, druhým krokom je podanie žiadosti o uzavretie manželstva. Žiadosť treba podať na matrike podľa miesta sobáša. K predloženiu žiadosti sú potrebné rodné listy a Občianske preukazy oboch snúbencov. V prípade, že sú slobodní a bezdetní, nepotrebujú ďalšie doklady. Ak ide o manželstvo so zahraničným partnerom, je nevyhnutné informovať sa na matrike o zvláštnych požiadavkách na dokumenty a ich preklady. Podanie žiadosti nie je dobré odkladať na poslednú chvíľu. V Bardejove vyplňuje žiadosť pracovníčka matriky, čím zabezpečí jej správne vyplnenie a správnosť údajov. Matričárka podľa pokynov snúbencov na žiadosti zaznamená, v ktorom kostole sa sobáš bude konať. Vyplnená žiadosť môže na sobáš čakať na fare aj rok.

3. V prípade, že ide o žiadateľa ovdoveleného, s deťmi alebo po rozvode, sú potrebné osobitné doklady podľa pokynov matriky.

4. Matričkou vyplnenú žiadosť snúbenci prinesú na farský úrad a dohodnú termín sobáša v cirkevnom zbere. Ak na vybraný termín pripadne viaceri sobášov, právo vybrať si hodinu sobáša majú snúbenci, ktorí sa prihlásili skôr. Aj z toho dôvodu je dobre informovať farský úrad o termíne sobáša čo najskôr po dohode snúbencov.

5. S pracovníčkou farského úradu vyplnia snúbenci aj tlačivo s informáciami do matriky cirkevného zboru. Toto je možné urobiť aj e-mailom.

6. Snúbenci pred sobášom absolvujú niekoľko stretnutí s farárom. Prvé, kratšie, je pri nahlásení sobáša. Tu sa dohodne termín, vysvetlia sa podmienky k sobášu a snúbenci si prevezmú pracovné materiály na prípravné stretnutia. V príprave na sobáš zvykneme absolvovať tri sedenia s dôležitými tématami o kresťanskom manželskom živote. Súčasťou prípravy sú rozhovory so snúbencami, ich vyjadrenie názorov, postojov, túžob a očakávaní. Výsledkom má byť upevnenie presvedčenia snúbencov, že dobre rozumejú

vážnosti svojho rozhodnutia a širokým súvislostiam manželského spolužitia. Zároveň si osvojujú kresťanske pohľady na základy manželstva, na ktorých ich vzťah v budúcnosti má omnoho lepšie šance na úspech.

7. Posledné stretnutie absolvujú snúbenci krátko pred sobášom. Ide o technickú prípravu, ktorá trvá približne hodinu. Je vhodné, aby sa jej zúčastnili všetci, ktorí budú na sobáši niečo aktívne konáť (snúbenci, rodičia, svedkovia, družba, družička, deti nesúce obrúčky alebo kvetinové lupienky).

8. Po takejto príprave už nič nebráni tešiť sa na slávnostnú chvíľu sobáša.

9. V prípade, že o evanjelický sobáš žiadajú rozvedení žiadatelia, musia rátať s povinnosťou podať žiadosť o súhlas so sobášom u dištriktuálneho biskupa (tzv. dišpenz k sobášu). Žiadosť podávajú žiadatelia na farskom úrade, domáci farár sa k tejto žiadosti tiež má vyjadriť a poslať ju na biskupský úrad. K žiadosti je potrebné doplniť kópiu rozsudku o rozvode a absolvovať pastorálny rozhovor s bratom biskupom.

10. V deň sobáša je v meste Bardejov vhodné informovať Mestskú políciu o parkovaní slávnostného vozidla novomanželov pred kostolom. Snúbenci si v cirkevnom zbere môžu požiadať o výzdobu kostola, alebo si ju môžu zabezpečiť sami z vlastných zdrojov. Kantorku, spev a recitáciu zabezpečuje cirkevný zbor, ak snúbenci majú k dispozícii vlastných spevákov alebo prednášateľov, je možné sa vopred dohodnúť o ich účasti v programe sobáša. Program sobáša vždy musí zodpovedať požiadavkám štátnych orgánov a cirkevných predpisov a všetky zásahy doň môžu byť len pri zachovaní zákonmi stanovených častí poriadku sobáša.

11. Evanjelické sobáše podľa cirkevných predpisov vykonávame len v kostole. Je to miesto pre uzavretie sobáša najdôstojnejšie. Nie je možné vyhovieť prosbám o sobáš v prírode alebo v areáli hotela. V tomto prípade nejde o obmedzovanie snúbencov, ale o udržanie potrebného poriadku, vážnosti a dôstojnosti obradu, ktorý sa nemá stať len vecou zábavy, romantického zážitku alebo extravagancie. Pri uzavretí manželstva totiž ide o výnimočne krásne, vzácné a vážne okolnosti, ktorých hodnotu priestor chrámu len a len podčiarkuje.

Všetkým, ktorí plánujú uzavretie manželstva prajem radostné a úspešné zvládnutie všetkých potrebných krokov od chvíle rozhodnutia, cez úradné, organizačné, hostiteľské povinnosti až po radostný okamih sobáša a svadby. Nech Pán Boh žehná vaše rozhodnutia, zachováva a dáva rást vašej láske.

J. Velebír

... nadovšetko, verne sa milujte vospolok ... 1 list Petra 4,8

Svedectvo

Ahoje! Volám sa Natálka a mám 16 rokov. Dnes Vám chcem povedať môj príbeh. Príbeh o tom, ako som ja uverila v Krista.

Celé sa to začalo, keď ma moja mamka ako malé dievčatko priviedla na detskú besiedku. Tam som sedávala a počúvala príbehy o stvorení sveta, rôznych významných ľudoch z Biblie, aj o Ježišovi. Roky plynuli a prišiel čas, kedy som mala nastúpiť na konfirmáciu. Ako všetci katechumeni a neskôr konfirmandi v mojom veku som chodila na vyučovania, stretnutia a učila sa otázky.

No bola tu aj iná časť môjho života. Mala som 13 rokov, najlepšiu kamarátku a myslela si, že svet sa točí okolo mňa. S tým dievčaťom som mala veľa spoločného, boli sme si dosť podobné. Väčšinu vecí sme robili spolu, spolu sedeli sme sedeli v lavici, obedovali, aj po škole sme spolu obe niekam išli. Výborne sme si rozumeli, s nikým som si ešte tak „nesadla“ ako s ňou a neviem či niekedy niekoho takého nájdem. Ja som mala ju a ona mala mňa, nič viac sme nepotrebovali a mysleli si, že svet je gombička. No prišiel ôsmy ročník a my sme sa menili, dospievali. Veľa sme sa hľadali, ani neviem prečo, boli to hlúposti. Bola som z toho väčne nešťastná a sklamana. Kamarátstvo, ktoré malo trvať navždy sa zrazu strácalo. Dnes viem, že celý ten čas si ma už Boh pripravoval na svoj veľký plán so mnou. On vedel, že keby som bola s ňou, nikdy by som Ho nespoznala a neprijala, pretože to miesto, kde mal byť Boh, tam bola ona. Neviem ako to bolo s ňou, ale ja som si z nej urobila svoju modlu. On vedel, že zlúčiť to dokopy by nešlo a tak ju poslal preč z môjho života.

Prišla moja druhá víkendovka, tam sa to všetko začalo a zlomilo. Bola sobota a večerný program. Spievali sme piesne. Keď zrazu sme začali spievať jednu, volala sa Stratený v tme. Ja... bola som z toho hotová. Myslela som, že ma roztrhne na tej stoličke, chcelo sa mi vrieskať, plakat' aj smiať. Tak som dala len hlavu do dlaní a plakala. Pochopila som, prečo sa to všetko za tie posledné mesiace stalo. Úplne som sa v tej piesni našla. Vtedy som vedela, že mám, a že chcem uveriť v Boha. Od malička som bola

Ilustračné foto

k Nemu vedená, ale to rozhodnutie prišlo práve v tom okamihu. Som Bohu veľmi vdăčná, že si našiel spôsob, ako si ma priviesť k sebe, aj keď bol dosť bolestivý.

To kamarátstvo sa už nikdy neobnoví, tak ako kedysi, ale nevadí mi to. Ja som dostala tisícnásobne viac. Spoznala som Boha a s istotou si dovolím tvrdiť, že je to to najlepšie, čo ma mohlo v živote stretnúť. V 1. Kor. 13,8 sa píše, že láska nikdy neprestane. Áno, je to pravda, s tým dievčaťom v súčasnosti vychádzam veľmi dobre. Sme spolužiačky aj na strednej škole. Aj keď naše kamarátstvo je dosť doráhané a veľmi krehké, vychádzame spolu naozaj dobre. Ak raz niekoho máte úprimne rád, tak sa nedá ho potom neznášať, (1. Kor. 13,8 – láska nikdy neprestane) aj keď sa stane hocičo. To presne sa stalo aj medzi nami, potvrdila sa veľká Božia pravda, no ona o tom ešte nevie.

Svoje rozhodnutie z víkendovky som si odniesla domov a tam s pomocou super dievčat ho upevňujem a rozvíjam stále viac a viac. Vytvorili sa nové a silné kamarátstva. Ale tak ako ju si už nikoho k telu nepustím. Po dlhej ceste mám pocit, že niekam patrí, a že robím správnu vec. Čo dodáť ešte, jednoducho som šťastná vďaka Bohu. ☺

Natália Kostová 1.C.

Stratený v tme

*Stratený v tme, stratený v dave, bezím po ulici mňam množstvo ľudí.
Sám so svojím bôľom, so svojimi citmi,
iným ukradnutý ako oni mne.
Behom chvíľky stratím drahé,
behom chvíľky stratím všetko,
ostáva len prázdro, len spomienky a pláč.
Chcem to rýchlo, rýchlo vrátiť,
túžim zabudnúť, no len meravo sa dívam
a beznádejne bdiem!*

*A nikto netuší ako cítim,
nikto sa nepýta čo ma tak ničí,
prečo dnes plačem, prečo tak kričím,
prečo tak utekám, prečo sa trápim!
A potom hore zavolám, mraky sa zrazu rozídu
a dúha znova svoje farby ukáže.
Už nikdy nebudem sám, nikdy zabudnuty.*

M. Lipovský, Timothy

Letné aktivity v zahraničí

Evanjelická diakonia

Z ústredia Evanjelickej diakonie v Bratislave sme dostali list ponúkajúci zaujímavú príležitosť na využitie času prázdnin. Upozorňujem, že nejde o ponuku pracovných miest, ale o letné aktivity, ktoré slúžia získaniu nových skúseností, nových zručností. Je tu i možnosť zlepšiť svoje jazykové schopnosti a a to všetko s podporou obvyklou pre mladých ľudí, študentov. Rád podávam informáciu z Evanjelickej diakonie do pozornosti všetkým, ktorých sa týka. Som presvedčený, že stojí za to sa nad touto ponukou zamyslieť.

Referát medzinárodnej sociálnej práce mladých ľudí na ústredí Evanjelickej diakonie v Bratislave pripravuje a zabezpečuje mladým ľuďom možnosť vzdelávacieho a interkultúrneho výmenného pobytu za účelom zdokonalenia jazykových znalostí, spoznania kultúry, politiky a sociálnej starostlivosti inej krajiny; vzdelávanie v sociálnej oblasti, vykonávanie praxe v sociálnej oblasti a pod.

Pre mladých ľudí vo veku od 18 do 26 pripravuje referát už niekoľko rokov Letné aktivity, ktoré sa konajú u partnerov Evanjelickej diakonie v Nemecku. Dávame tým mladým ľuďom možnosť stráviť prázdniny inak ako obyčajne. Na tejto dobrovoľníckej akcii majú mladí ľudia možnosť získať prax v sociálnej oblasti (starostlivosť o seniorov, o deti v škôlke, pomoc v chránených dielňach, detskom prázdninovom centre), zlepšiť si svoje jazykové znalosti v nemčine, spoznať život v inej krajine a nájsť si aj nových priateľov. O mladých ľudí sa stará počas pobytu odborný personál a na úvodnom a záverečnom stretnutí pracovník Evanjelickej diakonie.

Hradené je ubytovanie a strava. Cestovné je predplatené a mladí ľudia dostanú aj malé vreckové. V prípade záujmu poskytneme bližšie informácie na tel. čísle +421 2 54417498 alebo E-mailom: volunteer@diakonia.sk

Verím, že táto ponuka môže byť zaujímavá pre Vašich nemecky hovoriacich mladých a preto sa teším na vašu skorú odpoved'. S pozdravom a prianím Božieho požehnania

Ing. Ján Huba, riaditeľ ED

DVE TVÁRE

KOĽKO TVÁRI MÁM?
KOĽKO TVÁRI MÁME?
KTORÁ JE TÁ PRAVÁ?
A KTORÁ LEN KLAME?

MÁM TÚ, KTORÁ UBLIŽUJE,
MÁM TÚ, KTORÁ RANI?
MÁM TÚ, KTORÁ UKRIŽUJE,
MÁM TÚ, KTORÁ HANÍ?

MÁM TÚ, KTORÁ OSLAVUJE,
KTORÁ CHVÁLI PÁNA?
MÁM TÚ, KTORÁ ZVELEBUJE
A VOLÁ HOSANA?

ALEBO MÁM TVÁRE OBE?
TÁ ZLÁ DOBREJ OKO ZOBE.

KTORÁ DRŽÍ DLHŠIU CHVÍLU,
KTORÁ Z NICH MÁ VÄČŠIU SILU?

TAKÁTO JE PRAVDA BIEDNA,
VYHRAŤ MÔŽE IBA JEDNA.
IBA TEJ ČO „POKRM“ DÁME,
IBA S TOU TEN BOJ VYHRÁME.

MARIÁN ŠIMA ML.

Okienko do Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Bardejov

December 2013 – Máj 2014

Pokrstení

*... ako práve narodené nemluvniatka túžte po duchovnom čistom mlieku, aby ste ním rástli na spasenie,
kedže ste už okúsili, že Pán je dobrý. 1. list Petra, 2,2-3*

Anna Benková, Bardejov
 Adam Ščerba, Bardejov
 Branislav Majchrovič, Sp. Nová Ves
 Liliana Pangrácová-Zdolinská
 Matej Pavuk, Bardejov
 Peter Vanta, Lukavica
 Lilli Ileková, Bardejov
 Branislav Voľanský, Lukavica
 Tímea Pangrácová, Mokroluh

Simon Graca, Bardejov
 Matej Mihok, Bardejov
 Daniel Adamišin, Bardejov
 Mathias Bogol', Mokroluh
 Katarína Šimová, Bardejov
 Olivia Roguľová, Vyšná Voľa
 Ľubomír Brenišin, Lukov
 Alexandra Marinková, Bardejov
 Sabína Hankovská, Lukavica

Sobášení

Budťe si vospolok oddaní v bázni Kristovej. Efeszkým 5,21

Milan Pangrác-Zdolinský a Tatiana Fronklová
 Marek Evin a Zuzana Glembová
 Peter Balaščák a Lenka Ivančinová
 Slavomír Marinko a Katarína Bombová
 Branislav Majchrovič a Alena Semanová
 Rastislav Bielčík a Renáta Martičková

Matúš Kožlej a Jaroslava Marcineková
 Radova Ilek a Monika Klimeková
 Martin Hankovský a Adriána Hankovská rod.
 Popovičová
 Michal Bradiak a Marika Sabolová

Pochovaní

Čo teda povedať na to? Ked' Boh za nás, kto proti nám? Ten, ktorý neušetril vlastného Syna, ale vydal Ho za nás všetkých, ako by nám nedaroval s Ním všetko? Lebo som presvedčený, že ani smrť, ani život, ... nás nemôžu odlúčiť od lásky Božej, ktorá je v Kristovi Ježišovi, našom Pánovi.
List Rímskym 8,31-32.38-39

MUDr. Dušan Babilonský, 88 r., Bardejov
 Zuzana Gajdošová, rod. Beňová, 86 r., Bardejov
 Ing. Milan German, 70 r., Bardejovské kúpele
 Andrej Dzurišin, 78 r., Vyšná Voľa
 Jolana Čornejová, rod. Kunstová, 85 r., Bardejov
 František Gál, 78 r., Bardejov
 Andrej Pangrác, 85 r., Bardejov
 Anna Andruščáková, rod. Katušinová, 93 r., Mokroluh
 Anna Kovalčová, rod. Tipulová, 86 r., Bardejov

Mária Kostárová, rod. Klimeková, 81 r., Rokytov
 Milan Skovajsa, 82 r., Bardejov
 Helena Sobeková, rod. Šimová, 80 r., Bardejov
 Ján Hudák, 88 r., Mihal'ov
 Anna Remetová, rod. Kmeciková, 73 r., Bardejov
 Anna Martičková, rod. Hrivňáková, 79 r., Lukavica
 Andrej Kostár, 86 r., Rokytov
 Andrej Popjak, 83 r., Bardejov
 František Gajdoš, 63 r., Bardejov
 Mária Roguľová, rod. Roguľová, 89 r., Vyšná Voľa

Na vydanie Bardejovského Prameňa prispeli:

December 2013 – Máj 2014

- 2,- € Bardejov – s. Germanová, s. Chochoľáková, s. Teplická, br. Adamuščin, br. Brezina, br. Goč-Benka, r. Bendová, r. Benková, r. Foťová, r. Nováková, 2 x r. Vantová
- 3,- € Bardejov – s. Jašová, r. Knapiková
- 4,- € Bardejov – s. Jankuvová, br. Lettrich, r. Bogoľová, r. Gregová, r. Hudáková, r. Kunstová, r. Svobodová, 2 x r. Vantová; Mihal'ov – r. Gibeľová; Mokroluh – r. Šimová
- 5,- € Bardejov – s. Almášiová, s. Bodčová, s. Buranovská, s. Fodorová, s. Guláčová, s. Horňáková, s. Kimáková, s. Matušovičová, s. Novotná, s. Paňková, s. Rentková, br. Porubský, br. Sala, r. Benková, r. Birošová, r. Gočová-Benková, r. Havírová, r. Izáková, r. Klimeková, r. Martičková, r. Ovšaníková, r. Polčová, r. Rybárová, r. Tipulová, Zlatí konfirmandi; Janovce – s. Ildžová; Kobyly – r. Gregová, r. Polčová; Kurov – s. Jajková; Lukavica – s. Riznárová, s. Voľanská, r. Martičková, r. Sabolová, r. Voľanská; Mihal'ov – br. Sobek; Mokroluh – r. Basariková, r. Stašová, br. Pangrác; N. Voľa – s. Gdovinová; Rokytov – r. Kataníková, V. Voľa – r. Hankovská, r. Roguľová, r. Vantová; Zborov – r. Hirkalová
- 6,- € Bardejov – s. Vojtušová, r. Gočová, r. Kupská; Bardejovská NVes – r. Jankuvová
- 7,- € Bardejov – s. Petrušová, br. Goč-Benka; Beloveža – s. Kostúrová
- 8,- € Bardejov – r. Peregrimová, r. Semančíková, r. Šellongová; Mokroluh – r. Juhászová
- 10,- € Bardejov – s. Kračanská, s. Líšková, s. Remetová, br. Gdovin, br. Polča, r. Eštoková, r. Germanová, r. Mitaľová, r. Schulleryová, s. Sobeková, r. Šimová; Bardejovská NVes – r. Vantová; Lukavica – r. Katušinová, r. Martičková, r. Vantová, r. Voľanská; Malcov – r. Lövingerová; Mokroluh – Bohu známa sestra, s. Bogoľová, s. Zuščinová; Rokytov – r. Kostárová; Vyšná Voľa – r. Kmecová, r. Roguľová
- 12,- € Bardejov – s. Sykáčková
- 18,- € Bardejov – r. Mat'ašová
- 20,- € Bardejov – s. Porubská, r. Gállová, r. Lukáčová

691,00 Spolu

Cirkevný príspevok 2014

Cirkevný príspevok tvorí v rámci hospodárenia cirkevného zboru (CZ) jeden zo základných zdrojov príjmov.

Zborový konvent CZ pre rok 2014 zachoval výšku príspevku 8 € na člena zboru. Úhrada príspevku patrí medzi základné povinnosti člena zboru. Po vyhlásení rozhodnutia konventu si veľká časť členov zboru tento svoj záväzok už vyrovnila. V rámci dcérocirkví výber prebieha zväčša bezproblémovo. Z Lukavice je časť príspevku už v zborovej pokladni, celý príspevok odviedli Janovce, Kobyly, Mihal'ov. V Bardejove, kde je najviac členov je najzložitejšie dostať sa ku každému z nich. Preto podporujeme zvlášť pre matkocirkevných členov zboru úhradu príspevku elektronickou formou priamo na účet. **Bezhmotovostnú formu úhrady v súčasnosti už používa 13 % členov z matkocirkvi (291 členov zo 105 domácností).** Z tých, ktorí sa prihlásili na elektronickú úhradu si svoju povinnosť splnilo už 75 % registrovaných. V matkocirkvi Bardejov uhradilo príspevok k dátumu zasadnutia presbyterstva 11. 6. už 44 % členov zboru.

V priebehu mesiaca jún 2014 navštívia domácnosti členov cirkevného zboru poverení členovia presbyterstva a spolupracovníci s hárkami na výber cirkevného príspevku. Prosíme Vás všetkých, aby ste im vyšli v ústrety. Konajú službu pre všetkých. **Zbieranie cirkevného príspevku je služba v prospech toho, aby cirkevný zbor mohol riadne fungovať a bol k dispozícii každému z vás vždy vtedy, keď to budete potrebovať.** Úhrada cirkevného príspevku je tiež prejavom solidarity. Lebo dnes môže viac potrebovať služby cirkvi niekto z vašich príbuzných alebo známych, zajtra to však môžete byť práve vy.

Cirkevný príspevok slúži aj na to, aby sme mohli uhradiť svoje záväzky voči vyšším úrovniam cirkevnej správy. Príspevok na seniorát sme uhradili už v marci, príspevok na dištrikt a generálnu cirkev v júni. Tieto úhrady sme mohli zrealizovať vďaka zbierke tých, ktorí s poplatkom neváhali a vykonali svoju povinnosť medzi prvými. Všetky ostatné prostriedky teda zostávajú u nás doma, na naše vlastné režijné náklady.

Za vedenie zboru vyjadrujeme úprimné podčakovanie všetkým spolupracovníkom, ktorí túto náročnú a potrebnú službu poctivo a ochotne konajú i všetkým, ktorí berú túto povinnosť nie ako bremeno, ale ako samozrejmú súčasť svojho kresťanského života, do ktorého patria aj zodpovednosť, nesenie záväzkov a obetavosť v prospech celku.

Ján Velebír a Jaroslav Foľta, predsedníctvo CZ.

Detský tábor - Mníchovský potok

Termín a miesto:	pondelok –piatok 18.-22. augusta 2014, Mníchovský potok, Kamarát
Cena:	70 € (ak idú súrodenci, cena za jedno dieťa je 60 €)
Vek:	6 – 12 rokov
Oblečenie:	teplé oblečenie, športové oblečenie a obuv, nočný úbor, pršiplášť, plavky a PREZUVKY
Doklady:	preukaz poistenca zdravotnej poisťovne, doklad o uhradení účastníckeho poplatku
Vyplnené tlačivo:	Vyhlásenie a Potvrdenie o zdravotnom stave dieťaťa
Výbava:	poznámkový zošit, písacie potreby (pero, ceruzka, guma, farbičky, nožničky), veci osobnej hygiény, fláša na vodu, Biblia; lieky, ktoré užívaš.
Bez MOBILNÉHO TELEFÓNNU !!!!!	
Vyplnenú prihlášku s poplatkom doručte do 9. augusta 2014 na Evanjelický a.v. farský úrad v Bardejove. Účastník je prihlásený zaplatením poplatku a odovzdaním vyplnenej a podpisanej prihlášky.	
Informácie:	Evanjelický a.v. farský úrad, Kellerova 2, Bardejov č.t.: 054/ 472 24 81 Petričová Jela st., Mokroluh 161, vedúca tábora č.t.: 054/ 474 63 03
Odchod:	Auditórium - pondelok 18. 8. 2014 o 8:30 hod.
Príchod:	piatok 22. 8. 2013 popoludní

Dorastový tábor - Mlynčeky Kežmarok MLADÍ A NESPÚTANÍ

Kde:	Dom Henryho Dunanta, Mlynčeky (Kežmarok)
Kedy:	<u>2.7. – 8.7. 2014</u>
Vek:	od 12 rokov
Poplatok:	80 € / 85 €
Oblečenie:	teplé oblečenie, športové oblečenie a obuv, obuv do telocvične, nočný úbor, prezuvky
Doklady:	Občiansky preukaz (ak už je držiteľom), preukaz poistenca zdrav. poisť., doklad o úhrade účastníckeho poplatku, <u>vyplnené tlačivo:</u> Vyhlásenie a Potvrdenie o zdravotnom stave dieťaťa
Výbava:	Biblia, písacie potreby, veci osobnej hygiény, fláša na vodu, ruksak, lieky Žiadne Notebooky a tablety !!
Odchod:	Auditórium - 2. 7. 2014 o 8:00 hod.
Príchod:	utorok 8. 7. 2014 popoludní (cca 18:00)

Športový tábor - „Upside Down“

Sportový tábor „Upside Down“ nadväzuje na tradíciu amerických evanjelizačných KECY kempov, do ktorých bol náš cirkevný zbor zapojený v rokoch 2008-2011. Tieto tábory boli vždy veľkým povzbudením pre účastníkov, aj pre ľudí, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom zapojili do ich prípravy.

Na tohtoročnom tábore účastníkov čaká:

- spoločný čas pri tréningoch a zápasoch v basketbale alebo florbole
- americký tím, ktorý bude mať, okrem iného, na starosti tréning basketbalu
- tematické večerné programy v duchu kresťanských princípov
- možnosť zlepšiť svoje anglické konverzačné schopnosti (tábor pripravuje tím ľudí z nášho zboru spolu s americkým tímom, preto všetky hlavné body programu tábora budú prebiehať dvojjazyčne – anglicky aj slovensky)

Termín a miesto: 15. – 21. júl 2014, Tisovec

Cena: 105 € (do 31. mája) 110 EUR (do 27. júna)

Vek: Tábor je určený pre stredoškolákov

(vrátane študentov s ukončeným 9. ročníkom ZŠ a 4. ročníkom SŠ)

Info: <http://sportscamp.ecavbardejov.sk/>

alebo tel. čísle 0948363637 (Jakub Schader)